

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φορολογικός και Ασφαλιστικός οδηγός Δικηγόρων και Δικηγορικών Εταιρειών

	Σελ.
1.1. Κατηγορίες Δικηγόρων Ειδικές μορφές άσκησης δικηγορίας	
1.1.1. Μαθητεία φοιτητών - Ασκούμενοι Δικηγόροι	21
1.1.2. Ασκούντες ελεύθερη δικηγορία	24
• Παροχή Υπηρεσιών προς Δικηγόρους και Δικηγορικές Εταιρίες	24
• Παροχή υπηρεσιών από δικηγόρους συνταξιούχους άλλων κλάδων	24
• Κατά πλάσμα μισθωτοί	25
1.1.3. Έμμισθος Δικηγόρος - Απασχολούμενοι επί παγία αντιμισθία	26
1.1.4. Δικηγορικές Εταιρείες	26
• Παροχή Υπηρεσιών προς Δικηγορικές Εταιρίες	26
1.1.5. Κατηγορίες Δικηγόρων βάσει Προϋπηρεσίας	27
1.2 Εγγραφή στο Φορολογικό Μητρώο (Άρθρο 10 Ν. 4174/20143 ΚΦΔ)	
1.2.1. Έναρξη εργασιών. Διαδικασίες	29

1.2.2.	Απαραίτητες Ενέργειες-Δικαιολογητικά για την έναρξη Δικηγόρου	30
1.2.3.	Έναρξη Εργασιών από Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	32
1.2.4.	Απαραίτητες Ενέργειες-Δικαιολογητικά για την Έναρξη Εργασιών από Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές Εταιρείες)	35
1.2.5	Ευθύνη εταίρων Δικηγορικών Εταιρειών	38
1.2.6.	Απόκτηση Α.Φ.Μ.	40
1.2.7.	Μεταβολή στοιχείων, Αλλαγή έδρας, Ενδοκοινοτικές Συναλλαγές, Οριστική Παύση Εργασιών	41
1.2.8.	Υπαγωγή σε Φ.Π.Α. Ν. 2859/2000	43
1.2.8.1.	Υπηρεσίες Δικηγόρων - Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες) προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ	46
1.2.8.2.	Απαλλαγή από Φ.Π.Α. Δικηγόρων	47
1.2.8.3.	Μη εκπιπτόμενες δαπάνες στον Κώδικα Φ.Π.Α. Ν. 2859/2000	55
1.2.8.3.	Τύπος και περιεχόμενο του εντύπου της δήλωσης ΦΠΑ «050 – ΦΠΑ ΕΚΔΟΣΗ 2016, Φ2 TAXIS»	57
1.3.	Λογιστικό Σύστημα - Ρυθμιστικό Πλαίσιο Ν.4308/2014	
1.3.1.	Ρυθμιστικό Πλαίσιο Ν.4308/2014 Ε.Λ.Π.	59
1.3.2.	Λογιστικά Αρχεία Δικηγόρων	76
1.3.3.	Δικηγόροι και Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές εταιρείες (Δικηγορικές Εταιρείες) με κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από 1.500.000 ευρώ	79
1.3.4.	Χρησιμοποίηση Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών για την έκδοση αποδείξεων λιανικών συναλλαγών	81
1.3.5.	Χρόνος ενημέρωσης Λογιστικών Αρχείων Δικηγόρων και Αστικών Επαγγελματικών Δικηγορικών εταιρειών (Δικηγορικές Εταιρείες)	82

1.3.6.	Διαφύλαξη Λογιστικών Αρχείων Δικηγόρων και Αστικών Επαγγελματικών Δικηγορικών εταιρειών (Δικηγορικές Εταιρείες)	85
1.3.7.	Ειδικά θέματα για Δικηγόρους - Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	87
	• Συγκεντρωτική καταχώριση Δαπανών (Αποδείξεων Λιανικής)	87
	• Απλοποιημένο τιμολόγιο και συγκεντρωτικό τιμολόγιο (Άρθρο 10 Ν. 4308/2014)	87
	• Συγκεντρωτική εγγραφή Εσόδων- Εξόδων	90
	• Καταχώριση Ετήσιων Φορολογικών Αποσβέσεων	91
	• Απόσβεση Ιδιοχρησιμοποιούμενου Επαγγελματικού Ακινήτου	91
	• Κρατήσεις για λογαριασμό του Δικηγορικού Συλλόγου	92
	• Καταχώριση Γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων	92
	• Έκδοση γραμματίων προκαταβολής δικηγορικών συλλόγων	96
	• Έκδοση δωρεάν Αποδείξεων Παροχής Υπηρεσιών	97
	• Χρόνος έκδοσης του φορολογικού παραστατικού για την αποζημίωση (αμοιβή) που καταβάλλεται σε «Δικηγόρο Υπηρεσίας» (Ε.2095 / 3-06-2019)	97
	• Έκδοση παραστατικού για αμοιβή Ασκούμενου Δικηγόρου	98
	• Δαπάνες Δικηγόρου για λογαριασμό πελάτη - Διαχείρισης χρημάτων του εντολέως από τον Δικηγόρο	100
	• Τρόπος καταχώρισης Λογιστικών Αρχείων στα Απλογραφικά Βιβλία	101
	• Τρόπος καταχώρισης Λογιστικών Αρχείων στα Διπλογραφικά Βιβλία	101
	• Αναβολή εκδίκασης της υπόθεσης - Εκδιδόμενα στοιχεία	101
	• Διαδικαστικές ενέργειες στα πλαίσια ενιαίας εντολής	102
	• Εργολαβικό συμβόλαιο (Εργολαβικό δίκης)	102
	• Παροχή δικηγορικών υπηρεσιών όταν το απαιτητό της αμοιβής εξαρτάται μόνο από το (θετικό) αποτέλεσμα της υπόθεσης	102

• Επαναλαμβανόμενες δικηγορικές υπηρεσίες προς τον ίδιο επιτηδευματία	103
• Καταβολή αποζημίωσης σε Έμμισθο Δικηγόρο	104
• Ειδικός Διανεμητικός Λογαριασμός (Μέρισμα) Λογιστικός Χειρισμός	105
• Είσπραξη Προκαταβολής από Πελάτη	107
1.3.8. «Λογιστικά Στοιχεία» (Παραστατικά)	108
1.3.9. Τιμολόγιο Παροχής Νομικών Υπηρεσιών	112
1.3.10. Περιεχόμενο Τιμολογίου (Άρθρο 9 Ν.4308/2014)	119
1.3.11. Χρόνος έκδοσης τιμολογίου Τ.Π.Ν.Υ. (Άρθρο 11 Ν.4308/2014)	122
1.3.12. Απόδειξη Λιανικής Συναλλαγής Παροχής Υπηρεσιών	131
1.3.13. Χρόνος έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης (Άρθρο 13 Ν.4308/2014)	135
1.3.14. Ηλεκτρονικό Τιμολόγιο (Άρθρο 14 Ν.4308/2014)	138
1.3.15. Αυθεντικότητα του Τιμολογίου (Άρθρο 15 Ν.4308/2014)	140
1.3.16. Συγκεντρωτικές καταστάσεις Πελατών - Προμηθευτών	144
1.3.17. Ετήσιες Ατομικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις	146
1.3.18. Ασκούντες Ελεύθερη Δικηγορία - Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές Εταιρείες) με Απλογραφικά Βιβλία	153
1.3.19. Υποδείγματα Ατομικών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	155
1.4. Φορολογικό Πλαίσιο Ν.4172/2013	
1.4.1. Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα (Άρθρο 21)	165
1.4.2. Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες (Άρθρο 22)	173
1.4.3. Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας (Άρθρο 22Α)	176
1.4.4. Μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες (Άρθρο 23)	177
1.4.5. Φορολογικές Αποσβέσεις (Άρθρο 24)	199

1.4.6.	Επισφαλείς απαιτήσεις (Άρθρο 26)	215
1.4.7.	Μεταφορά ζημιών (Άρθρο 27)	224
1.4.8.	Μέθοδος προσδιορισμού εσόδων (Άρθρο 28)	231
1.4.9.	Φορολογικός συντελεστής (Άρθρο 29)	239
1.4.9.1.	Φορολογικός Συντελεστής για Δικηγόρους με Επιχειρηματική δραστηριότητα	242
1.4.9.2.	Δικηγόροι με Εργασιακή Σχέση (άρθρο 12 παρ.2 του ν.4172/2013)	243
1.4.9.3.	Φορολόγηση Επιχειρηματικής Δραστηριότητας Δικηγόρων ως Μισθωτή Εργασία βάσει του άρθρου 12 παρ.2 του Ν.4172/2013	244
1.4.9.4.	Ποιοι υπάγονται στο άρθρο 12 παρ.2 του Ν.4172/2013	247
1.4.9.5.	Ποιοι δεν υπάγονται στο άρθρο 12 παρ.2 του Ν.4172/2013	248
1.4.9.6.	Η Φορολογία για Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	256
1.4.9.7	Κέρδη από Επιχειρηματική Δραστηριότητα για Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	260
1.4.9.8	Εταιρικός Φόρος Εισοδήματος για Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	262
1.4.9.9.	Πίστωση φόρου αλλοδαπής (Άρθρο 9)	270
1.4.10.	Το ζήτημα των Αντικαταχρηστικών Κανόνων στην Φορολογία Εισοδήματος	272
1.4.10.1.	Γενικός Αντικαταχρηστικός Κανόνας (G.A.A.R.)	272
1.4.10.2.	Ειδικό Αντικαταχρηστικό Κανόνες (S.A.A.R.)	274
1.4.11.	Σχηματικά Προσδιορισμός Φόρου Εισοδήματος	287
1.4.11.1.	Δικηγόροι (Φυσικά Πρόσωπα) Με Επιχειρηματική Δραστηριότητα	287
1.4.11.2	Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές Εταιρείες)	290
1.4.12.	Ειδικά θέματα για Δικηγόρους - Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	292
	• Έκπτωση Δαπανών Αυτοκινήτου, Κινητής Τηλεφωνίας, Δαπάνες Ένδυσης και Παράστασης Ενώπιον Δικαστηρίου	292

• Διανομή των κερδών στις Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	293
• Έκτακτες Αμοιβές για Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες	295
• Κρατήσεις επί των Γραμματίων προκαταβολής εισφορών και ενσήμων των Δικηγόρων	297
• Ειδικός Διανεμητικός Λογαριασμός (Μέρισμα). Φορολογικός Χειρισμός	298
1.4.13. Δικηγόροι Φυσικά πρόσωπα / Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες) Συγκριτικοί Πίνακες	301
1.4.14. Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας	308
1.4.14.1. Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας (Άρθρο 30)	308
1.4.14.2. Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες (Άρθρο 31)	309
1.4.14.3. Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (Άρθρο 32)	323
1.4.14.4. Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών (Άρθρο 33)	327
1.4.14.5. Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής (Άρθρο 34)	328
1.4.14.6. Μείωση της διαφοράς	329
1.4.14.7. Μείωση των ποσών κεφαλαίου με δαπάνες απόκτησής τους	333
1.4.14.8. Προσδιορισμός του εισοδήματος συζύγων με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 του άρθρου 34	335
1.4.14.9. Κυρώσεις για την ανακριβή αναγραφή στοιχείων σχετικά με τον προσδιορισμό, περιορισμό ή κάλυψη του τεκμαρτού εισοδήματος	335
1.4.14.10. Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στην αλλοδαπή από φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας	338
1.4.14.11. Επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα (Άρθρο 43Α)	338
1.4.15. Σχετικές αποφάσεις στην Φορολογία Εισοδήματος για Δικηγόρους – Δικηγορικές Εταιρείες	343
1.4.16. Παρακράτηση Φόρου για Δικηγόρους (Φυσικά Πρόσωπα) και Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	344

1.4.16.1.	Υπόχρεοι σε παρακράτηση (Άρθρο 61)	344
1.4.16.2.	Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση (Άρθρο 62)	345
1.4.16.3.	Συντελεστές παρακράτησης φόρου (Άρθρο 64)	350
1.4.16.4.	Προκαταβολή του Φόρου Εισοδήματος για Δικηγόρους (Φυσικά Πρόσωπα)	353
1.4.16.5.	Προκαταβολή φόρου σε Διακοπή Εργασιών Ατομικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας	354
1.4.16.6.	Παρακράτηση και Προκαταβολή φόρου σε Εισόδημα από Μισθωτή Εργασία	359
1.4.16.7.	Μείωση προκαταβλητέου φόρου από Επιχειρηματική Δραστηριότητα που αποκτούν τα Φυσικά Πρόσωπα	361
1.4.16.8.	Προκαταβολή του Φόρου Εισοδήματος για Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες)	364
1.4.16.9.	Μείωση προκαταβλητέου φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων (Αστικές Επαγγελματικές Δικηγορικές Εταιρείες)	368

1.5. Φορολογικά Έντυπα

1.5.1.	Τύπος και περιεχόμενο «Κατάστασης Οικονομικών Στοιχείων Από Επιχειρηματική Δραστηριότητα» - Έντυπο Ε3. (Α.1034/2019)	371
1.5.2.	Έντυπο Ε3 - Λειτουργία Πινάκων	86
1.5.3.	Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος Φορολογικού έτους 2018 των Νομικών Προσώπων και Νομικών Οντοτήτων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013	395

1.6. Ε.Φ.Κ.Α. Νόμος 4387/2016 - Ασφαλιστικά θέματα

1.6.1.	Εισαγωγή	423
1.6.2.	Σύσταση Ε.Φ.Κ.Α.– Έναρξη λειτουργίας – Ένταξη κατηγοριών ασφαλισμένων στον Ε.Φ.Κ.Α. (Άρθρα 51 και 53 ν.4387/2016)	423
1.6.3.	Καταργούμενες διατάξεις	426

1.6.4.	Νέοι Δικηγόροι, Αυτοαπασχολούμενοι, Ελεύθεροι Επαγγελματίες	426
1.6.5.	Αυτοαπασχολούμενοι, Ελεύθεροι Επαγγελματίες	430
1.6.5.1.	Βάση υπολογισμού εισφορών για τον κλάδο κύριας σύνταξης (Άρθρο 39 Ν. 4387/2016 (Εγκύκλιος Ε.Φ.Κ.Α. αρ. 1/2017, Εγκύκλιος ΕΦΚΑ 7/16.2.2018)	431
1.6.5.2.	Προσδιορισμός Εισοδημάτων	432
1.6.5.3.	Προσδιορισμός Ύψους Ασφαλιστικών Εισφορών	433
1.6.5.3.1.	Προσδιορισμός Ύψους Ασφαλιστικών Εισφορών (Εγκύκλιος Ε.Φ.Κ.Α. Αρ. 1/2017)	433
1.6.5.4.	Εισφορά υγειονομικής περίθαλψης του Άρθρου 41 του Ν.4387/2016	435
1.6.5.5.	Εισφορές επικουρικής ασφάλισης (Άρθρο 97 Ν.4387/2016)	436
1.6.5.6.	Εισφορά για εφάπαξ παροχή του Άρθρου 35 του Ν.4387/2016	439
1.6.5.7.	Εισφορά υπέρ Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας του Άρθρου 39 παρ. 12 του Ν. 4387/2016	440
1.6.5.8.	Καταβολή Μειωμένων Ασφαλιστικών Εισφορών	445
1.6.6.	Συγκεντρωτικοί Πίνακες	446
1.6.6.1.	Πίνακας Α. Βασικές Έννοιες – Ορισμοί	446
1.6.6.2.	Πίνακας Β. Προσδιορισμός Βάσης Υπολογισμού Εισφορών	448
1.6.6.3.	Πίνακας Γ. Ύψος Εισφορών	449
1.6.6.4.	«Μη Μισθωτοί ». Χρήσιμες Απαντήσεις	450
1.6.7.	Συμβάσεις Παρ. 9, Άρθρ. 39 Ν.4387/2016 (Δ.Π.Υ.) (ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 17 - 28/03/2017)	452
1.6.7.1.	Πεδίο εφαρμογής – Πρόσωπα που εντάσσονται	452
1.6.7.2.	Κλάδοι Ασφάλισης – Ποσοστά Εισφορών	453
1.6.7.3.	Άρθρο 39 - Παρ. 9 - Δ.Π.Υ. Χρήσιμες Απαντήσεις	455
1.6.8.	Έμμισθοι Δικηγόροι	457
1.6.8.1	Εισφορά υγειονομικής περίθαλψης του Άρθρου 41 του Ν.4387/2016	462
1.6.8.2.	Εισφορά επικουρικής ασφάλισης του Άρθρου 97 του Ν.4387/2016	463

1.6.8.3.	Εισφορά εφάπαξ του Άρθρου 35 του Ν.4387/2016	466
1.6.9.	Συγκεντρωτικοί Πίνακες	468
1.6.9.1.	Πίνακας Α'. Δικηγόροι Αθηνών απασχολούμενοι με Έμμισθη Εντολή Ασφαλισμένοι του τ. Ε.Τ.Α.Α. - Τομέας Τ.Α.Ν.	468
1.6.9.2	Πίνακας Β'. Δικηγόροι Θεσσαλονίκης – Πειραιά – Επαρχιών απασχολούμενοι με Έμμισθη Εντολή Ασφαλισμένοι του τ. Ε.Τ.Α.Α. - Τομέας Τ.Α.Ν.	469
1.6.10.	Δικηγόροι που τελούν σε πλήρη ή μερική Αναστολή Δικηγορίας	469
1.6.11.	Ασκούμενοι Δικηγόροι	470
1.6.11.1	Ασκούμενοι Δικηγόροι που αμείβονται με Παραστατικά Παρεχόμενων Υπηρεσιών (τίτλο κτήσης – πρώην απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης) (Εγκύκλιος ΕΦΚΑ 14/2019)	470
1.6.11.2.	Γενικά Περί Τίτλου Κτήσης	471
1.6.11.3.	Καταβολή Των Ασφαλιστικών Εισφορών Αμειβομένων Με Παραστατικά Παρεχομένων Υπηρεσιών	472
1.6.11.4.	Ανώτατο-κατώτατο όριο υπολογισμού ασφαλιστικών εισφορών	473
1.6.11.5.	Απεικόνιση της Ασφάλισης	473
1.6.11.6.	Συχνότητα Υποβολής Α.Π.Δ.	475
1.6.11.7.	Τίτλος Κτήσης- Χρήσιμες Απαντήσεις	477
1.7.	1.7. Ε.Φ.Κ.Α. (από 1.1.2020) Νόμος 4670/2020 - Ασφαλιστικά θέματα	
1.7.1.	Εισαγωγή	481
1.8.	Ασκήσεις – Παραδείγματα	503

Εισαγωγή

Ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός. Το λειτούργημά του αποτελεί θεμέλιο του κράτους δικαίου. Περιεχόμενο του λειτουργήματος είναι η εκπροσώπηση και υπεράσπιση του εντολέα του σε κάθε δικαστήριο, αρχή ή υπηρεσία ή εξωδικαστικό θεσμό, η παροχή νομικών συμβουλών και γνωμοδοτήσεων, όπως επίσης και η συμμετοχή του σε θεσμοθετημένα όργανα ελληνικά ή διεθνή.

Ο δικηγόρος ασκεί ελεύθερο επάγγελμα στο οποίο προέχει το στοιχείο της εμπιστοσύνης του εντολέα του προς αυτόν. Για τις υπηρεσίες του αμείβεται από τον εντολέα του είτε ανά υπόθεση είτε με πάγια αμοιβή ή με μισθό. Η άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος δεν συνιστά εμπορική δραστηριότητα.¹

Το δικηγορικό επάγγελμα αποτελεί μεν ελευθέριο επάγγελμα, έχει όμως και χαρακτηριστικά δημόσιου λειτουργήματος, που συμβάλλει στην απονομή της δικαιοσύνης, δοθέντος άλλωστε ότι οι δικηγόροι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), θεωρούνται συλλειτουργοί της (βλ. ΣτΕ 1466/2016 Ολομ., ΣτΕ 3154/2014 7μ.).

Σύμφωνα με την έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Αποδοτικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ)² για το 2018 με στοιχεία αναφοράς 2016, η Ελλάδα βρίσκεται στην τρίτη θέση με 390 δικηγόρους ανά 100.000 κατοίκους (από 388 το 2014, 366 το 2012), αναλογία η οποία τη φέρνει στην τρίτη θέση του σχετικού πίνακα. Σε απόλυτους αριθμούς η Ελλάδα φαίνεται να διαθέτει 42.091 δικηγόρους. Εδώ αξίζει να αναφερθεί ότι το 2012 οι δικηγόροι στην Ελλάδα ήταν 30.000, από τους οποίους οι 21.711 είναι μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθήνας. Στην πρώτη θέση, με άνοδο 15% σε σχέση με το 2014, βρίσκεται η Κύπρος, με 425 δικηγόρους ανά 100.000 κατοίκους, ενώ στη δεύτερη θέση βρίσκεται το Λουξεμβούργο, με 403 δικηγόρους ανά 100.000 κατοίκους.

Οι Κατηγορίες των Δικηγόρων στην Ελλάδα είναι οι, α) Ασκούμενοι Δικηγόροι β) οι ασκούντες Ελεύθερη Δικηγορία, που παρέχουν υπηρεσίες σε άλλες οντότητες, σε Δικηγόρους και Δικηγορικές Εταιρίες και οι κατά πλάσμα μισθωτοί. Το Δικηγορικό επάγγελμα στην Ελλάδα μπορεί να διεξαχθεί κυρίως με τις εξής κατηγορίες οντοτήτων: α) είτε μέσω ατομικών γραφείων παροχής υπηρεσιών (Ατομική Επιχείρηση), β) είτε μέσω Αστικών Επαγγελματικών Δικηγορικών Εταιρειών (Δικηγορικές εταιρείες).

(1) ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4194 Κώδικας Δικηγόρων άρθρα 1,2,3

(2) Η σχετική μελέτη είναι διαθέσιμη στο ιστότοπο <https://rm.coe.int/rapport-avec-couv-18-09-2018-en/16808def9c>

Η πρώτη κατηγορία των ατομικών «επιχειρήσεων» είναι η πιο παλιά και πιο απλή μορφή επιχείρησης. Ιδρύεται και διοικείται από ένα άτομο, τον ιδρυτή της.

Η δεύτερη κατηγορία αυτή των Αστικών Επαγγελματικών Δικηγορικών Εταιρειών (Δικηγορικές εταιρείες), το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους, καταδεικνύει την ιδιαίτερη φύση της αστικής δικηγορικής εταιρείας, στην οποία η προσωπική εργασία των εταίρων είναι απαραίτητη για τη σύστασή της, σε αντιδιαστολή με τις λοιπές εταιρείες, προσωπικές και κεφαλαιουχικές, στις οποίες οι εισφορές των εταίρων δύνανται να συνίστανται αποκλειστικά σε χρήμα ή σε είδος. Το εισόδημα της δικηγορικής εταιρείας βασίζεται κυρίως στο προσωπικό στοιχείο των συμμετεχόντων σε αυτή προσώπων, όπως αυτό εκδηλώνεται με τον βαθμό της επιστημονικής ειδίκευσης, τον κύκλο γνωριμιών, τη φήμη των προσώπων αυτών, δηλαδή ιδιοτήτων που από τη φύση τους είναι αμεταβίβαστες.